

Fjernvarme i Norge

Status og utfordringer

Jørgen Kocbach Bølling

Seksjon for energikonsesjon

Norges vassdrags- og energidirektorat

Innhold

- Status for fjernvarmen i Norge
- Konesesjonsbehandlingsnytt
- Fjernvarme og avfall
- Tilsyn av fjernvarmeanlegg

- Konsekvenser av ny plan- og bygningslov

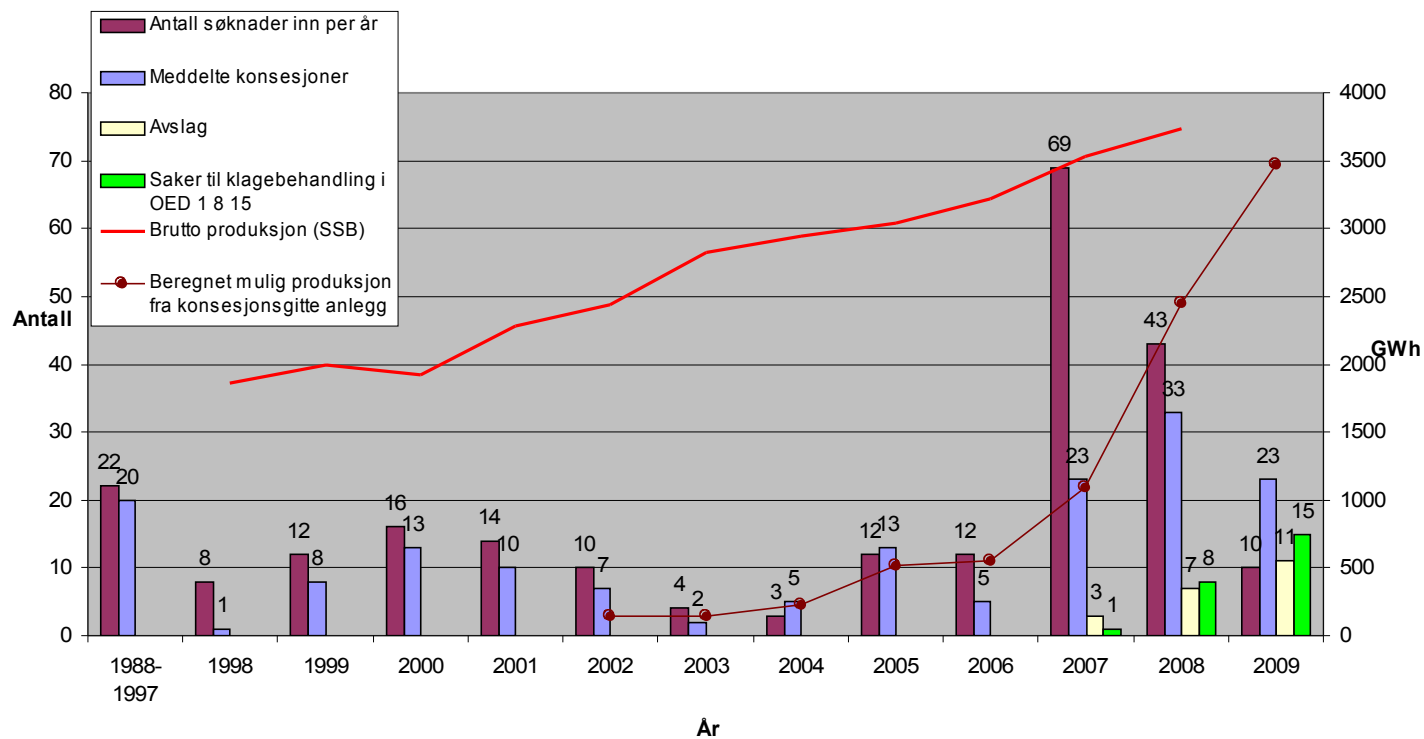

Status i konsesjonsvedtak

- NVE har i 2008 og hittil i 2009 fattet 75 vedtak
 - 57 meddelte konsesjoner
 - 18 avslag
 - 15 saker oversendt OED for klagebehandling

- Bare 10 nye søknader til behandling i 2009
- Rushet av fjernvarmesøknader er over

Status fjernvarme 1988 - 2009

Langsiktige mål for fjernvarme

- St. melding nr 29 (1998 – 1999) setter som mål at det vil bli brukt 4 TWh mer vannbåren varme basert på fornybare energikilder, varmepumper og spillvarme innen år 2010
- NVE har fra 1988 til 2009 gitt konsesjon til ca 3,5 TWh fjernvarme. Fra 2007 til nå i 2009 har vi gitt konsesjon for utbygging av 2,9 TWh fjernvarme
 - Konsesjonsgitt fjernvarme alene er nesten nok til å oppfylle Stortingets mål for perioden
- NVE arbeider med å se på hvor stor del av konsesjonsgitt fjernvarme som er satt i drift. Arbeidet slutføres i løpet av våren.
 - Vi ser for oss å invitere til et samarbeid med Norsk Fjernvarmeforening

Fjernvarme og energiloven

- Energiloven revidert i 2009 – trer i kraft 1 januar 2010
 - Ingen vesentlige endringer fra tidligere på fjernvarmeområdet
- Konsesjonsplikt dersom begge kriterier er oppfylt:
 - Anleggets ytelse er over 10 MW
 - Anlegget forsyner eksterne forbrukere
- Ytelse beskriver all installert kjeleeffekt
- Konsesjon gis til den som bygger, eier og driver
- Konsesjonær skal ha egne ansatt
- Konsesjonen beskriver teknisk installasjon og hovedrørnett i henhold til kart vedlagt konsesjonen
 - Fjernvarmekonsesjon er ikke en områdekonsesjon
 - Behov for endringer i varmesentralen, yttergrense eller hovedrørnett medfører at man må søke konsesjon og avvente bygging til vedtak er fattet

Forvaltning av energiloven

- Bordet-fangerpraksisen
 - Et det søkt konsesjon kan ikke søker igangsette arbeidet før vedtak er fattet
 - Gjelder alle omsøkte anlegg – også om de er mindre enn 10 MW
- Ny mer presis veileder 2009 – forventet revisjon 2010
- Saksbehandlingstid i NVE skal normalt være maks 6 mnd. Saksbehandlingstid har vært for lang på grunn av :
 - Stor saksmengde
 - Vanskelige konkurrerende saker
 - Mange klagesaker

Fjernkjøling – konsesjonsplikt?

- NVE arbeider med å vurdere konsesjonsplikt knyttet til fjernkjøleanlegg.
- NVEs foreløpige vurderinger er at konsesjonsplikten gjelder også for fjernkjøleanlegg så lenge disse er tilknyttet anlegg som også har varmeproduksjon
- NVE arbeider i disse dager med å vurdere omfanget av fjernkjøling

Konkurransetsetting etter vedtak

- Regelverket for offentlige anskaffelser gjelder uavhengig av om det er gitt fjernvarmekonsesjon
 - En konsesjon er ikke en enerett som fritar en offentlig aktør fra plikten til å følge regelverket for offentlige anskaffelser.
 - Hvis kommunen har vedtatt tilknytningsplikt kan offentlige aktører forhandle direkte med konsesjonær
- Konsesjonær plikter å gjøre seg kjent med og følge gjeldende regelverk for anskaffelser
- For mer informasjon se brev av 18 sept. 2009 fra Fornyings- og administrasjonsdepartement til Opplandske Bioenergi. Finnes i NVEs arkiver, ref NVE saksnr. 200703328-23

Fjernvarme og avfall

- 19 avfallsforbrenningsanlegg i Norge. Det er fem store kommunale avfallsforbrenningsanlegg i Norge. Disse ligger i Oslo, Bergen, Trondheim, Ålesund og Fredrikstad.
- Det er ventet en økning i nye avfallsforbrenningsanlegg og utvidelser av eksisterende på grunn av behov for økt kapasitet. Bakgrunnen er blant annet forbudet mot deponering av nedbrytbart avfall.
- Det er gitt flere nye konsesjoner til avfallsbasert fjernvarme og flere er til behandling i NVE/OED. Eksempler:
 - Bodø
 - Hamar
 - Gjøvik

Tilsyn av fjernvarmeanlegg

- Fra tidligere har NVE ført tilsyn med fjernvarmeselskapene angående beredskapsmessige forhold
- I 2009 har NVE i tillegg etablert tilsyn med fjernvarmekonsesjonærene etter øvrige vilkår i meddelte konsesjoner og energilovsforskriften
- Sentrale tema vil være
 - Utbygging i forhold til gitte konsesjoner
 - Drift og vedlikehold
 - Modernisering
 - Deltagelse i energiplanarbeider

Oppsummering - første del

- NVE har kontroll på søknadsmengden
- Mange meddelte konsesjoner oppfyller gjeldende politiske mål for utbygging av fjernvarme
- En fjernvarmekonsesjon er ikke det samme som en områdekonsesjon
 - Ikke bygg før du har søkt og fått en konsesjon for det du har søkt på!

Fjernvarme og ny planlov

§ 27-5 Fjernvarmeanlegg: ”Hvis et byggverk skal oppføres innenfor konsesjonsområdet for fjernvarme, og tilknytningsplikt for fjernvarme er bestemt i plan, skal byggverket tilknyttes til fjernvarmeanlegget. Kommunen kan gjøre helt eller delvis unntak fra tilknytningsplikten der det dokumenteres at bruk av alternative løsninger for tiltaket vil være miljømessig bedre enn tilknytning”.

- Dette er dagens § 66 a i justert språkdrakt
- Tilknytningsplikt forutsetter konsesjon først
- Kommunene kan velge om tilknytningsplikt skal vedtas for et planområde. Slik plikt gis ikke lenger i ”vedtekt”, men i bestemmelser til plan
- Streng unntaksregel, men kommune må ikke innføre plikten

Fjernvarme og ny planlov (2)

- § 11-9, 3: I kommuneplanen kan det ”gis bestemmelser om tilrettelegging for forsyning av vannbåren varme til ny bebyggelse, jf § 27-5”
- § 12-7, 8: Tilsvarende bestemmelser kan gis i reguleringsplan
- Dette betyr at kommunene kan stille krav om tilrettelegging for transportløsning og at for forsyning av vannbåren varme
- Disse bestemmelser hjemler bare bestemmelser i § 27-5
- ”Det kan imidlertid ikke gis bestemmelser som pålegger opparbeiding eller bestemmelser om energiform og energibærer” (Ot.prp. 32 s 221)
- Kan ikke pålegges fjernvarme uavhengig av konsesjon

Forslag til nye forskrifter til PBL

- TEK § 10-4: Foreslår innskjerpet minimumsandel fra andre energikilder enn el og fossil varme
- § 10-5: Hvis tilknytningsplikt etter § 27-5 *"skal bygning utstyres med varmeanlegg slik at fjernvarme kan nyttes for romoppvarming og varmtvann"*
- § 10-5 er en videreføring av dagens regler
- Byggesaksdel trer i kraft fra nyttår

Energilov kontra pbl - endringer

- PBL § 12-1: *"Krav til reguleringsplan gjelder ikke for konsesjonspliktige anlegg for produksjon av energi etter energiloven..."*
- Dette unntaket gjelder også for fjernvarme, jf "energi"
- Dette betyr at tidligere reguleringsplikt for fjernvarme er opphevet fra 1. juli 2009
- Kommune kan fortsatt lage reguleringsplan, men må ta kostnadene med dette selv
- Men: Fjernvarmesentral kan ikke bygges i strid med gjeldende planer etter pbl
- Dette kan løses ved ny arealplan, ny reguleringsplan eller dispensasjon
- NVE vil behandle fjernvarmesøknader slik at regulering kan være unødvendig

Energilov kontra pbl - byggesøknad

- I ny SAK § 4-3 1 c er fjernvarme fortsatt unntatt fra søknadsplikt og en rekke andre prosessregler i byggesaksdel av pbl. (Relevante deler av TEK gjelder fortsatt)
- Forutsetningen for unntaket er at relevante hensyn er ivaretatt i NVEs konsesjonsbehandling
- Rom og funksjoner som ikke er en nødvendig del av energianlegget skal kommunen i prinsippet behandle gjennom byggesøknad
- Skal fjernvarme unngå byggesøknad må konsesjonssøknad ha tilstrekkelige opplysninger om varmesentralen (bygget)
- NVE vil avklare arbeidsdeling mellom NVE og kommune nærmere

Velkommen til Norges energidager 2010

14. – 15. oktober 2010